

Desondanks was men tevreden met het nieuwe stenen theater. De gelegenheidsdichter F.H. Greb schreef op 13 augustus 1853 in een 'zinnebeeldige voorstelling ter gelegenheid der inwijding van de nieuwe schouwburgzaal', met als titel 'Het feestvierend Rotterdam' vol pathos:

'Ja, 'k zie Uw gloriekroon gelijk een heilzon stralen;
Ik zie Uw handel met de Kunsten in verband;
'k Zie Rotterdam voor 't oog van heel Europa pralen,
Ons dier, Oranje lief, en de eer van 't Vaderland!!'.

De nadruk lag in Rotterdam lange tijd bij het nationale toneel. Maar langzamerhand kreeg het publiek steeds meer de smaak te pakken van de (buitenlandse) opera. Zodra er enige tijd geen operavoorstellingen in de schouwburg plaats vonden, kwamen er klachten per brief binnen bij de commissarissen. Vooral in de 'deftige' kringen voelde men grote behoefte aan 'vreemde' opera's. In 1835 bijvoorbeeld, schreef een anonieme inwoner: 'Is het niet jammer dat in eene stad die zooveel Inwoners telt als de onze, waar zooveel kunstsmaak gevonden wordt, waar zich aanhoudend zoovele Vreemdelingen ophouden (die zich beklagen hier zoo weinige openbare gemakkelikheden aan te treffen) men niet in de gelegenheid is geregeld eenmaal 's weeks, of al was 't dan nog maar om de 14/d; een opera te hooren? - zouden H.H. Commissarissen van den Schouwburg, niet veel kunnen toebrengen om dit wezenlijk gebrek en gemis te verhelpen, gewis de algemeene dankbaarheid en toejuiging van het geheele beschaafd en deftig publiek dezer aanzienlijke koopstad zoude, benevens andere voordeelen, de niet onverschillige beloning zijn voor Hun Ed.s bemoeyingen!'.

Zo zal, als de Franse opera uit Den Haag, de Duitse of Italiaanse uit Amsterdam of enig ander operagezelschap in Rotterdam voorstellingen gaf, de schouwburg vooral bezet zijn geweest met de betrekkelijk kleine groep deftige Rotterdammers en vreemdelingen, die zich vanwege de handel in de stad bevonden. Geen wonder, dat de Franse opera zich op den duur niet kon handhaven in deze stad, die zich veel meer op Engeland en Duitsland richtte. In de loop van de 19de eeuw werd het Duitse achterland de grootste pijler van de Rotterdamse haven. We zien dan tegelijkertijd een toenemende aandacht voor Duitse componisten en opera's, die aan het einde van de eeuw tot een vrijwel volledig 'verduitsst muziekleven'²⁴) leidde.

De houding van de gegoede burgerij in Rotterdam was een ge-